

Маніфест Альфа

КУПИТИ

Альфред Гонґ (1920-1981) був чернівецьким однолітком і шкільним товаришем Пауля Целана. Його лірична творчість відзначається багатством і розмаїттям екзистенційної проблематики. Вона піднімає теми гуманізму й варварства, кохання і смерті, захисту довкілля й атомної загрози, туги за кращим світом і пошуків сенсу буття. Наснажені кусючою іронією, гострим сарказмом і непідробним гротеском, експериментальні за ритмом і формою, його вірші розбивають суспільні, моральні й психологічні табу, культивують «низький» стиль, який не уникає діалектизмів і жаргонізмів, але нерідко вдається й до понять з наукових галузей. Дане видання є першою спробою дати репрезентативний зріз творчості цього неординарного, в Україні майже незнамого поета. При всій реалістичності мотивів, цілком відчутні обертони між рядками, які вгортають вірш у таємницю. Лейтмотиви: зорі, місяць, марення вказують на те, що сатирик Гонґ у найглибших пластах своєї сутності є романтиком і трансцендентно зорієнтованим ліриком.

Immer wieder umkreisen Gongs Gedichte das Grauen der Vergangenheit, die Verfolgung, die Heimatlosigkeit. Odysseus, der bei seiner Heimkehr desillusionierter Wanderer, wird für Gong zum Symbol der eigenen Existenz.

Hans J. Schütz

Знову й знову вірші Гонга окреслюють жахіття минулого, переслідування, втрату вітчизни й бездомність. Одиссей, позбавлений при своєму поверненні додому будь-яких ілюзій, стає для Гонга символом власного буття.

Ганс Й. Шютц

Die Sprache Gongs wird von den Einzelheiten inspiriert und gehalten. Das Detail ist gleichsam die Basis, von der sich dann die Dichtung als eine Summe erhebt. Das Detail sättigt das Gedicht: das trostlose wie das tröstliche, den Schrecken wie das Entzücken.

Karl Krolow

Мова Гонга надихається й тримається на плаву подробицями. Деталь є для нього водночас тою базою, від якої поезія відштовхується й підноситься як сума. Деталь насичує вірш: безутішне й утішне, жах і захопленість.

Карл Кролов

Wie die Ungunst der äußeren Verhältnisse einen Autor völlig oder nahezu völlig lähmen und an einer natürlichen und gedeihlichen Entwicklung trotz des größten Talents hindern kann, zeigt das Beispiel Alfred Gongs. [...] Zu tief verletzt auf all den früheren Fluchtwegen, zu hart angepackt von einer amüsischen und fremdsprachigen Umwelt, vor allem aber zu wenig selbstbewusst durch wenigstens einen frühen Erfolg und dessen Anerkennung war im Fall dieses vor dem Exil zu jungen und darum völlig unbekanntem Autor eines jener Phänomene entstanden, für welche manche literatursoziologische Betrachter den Begriff vom „Verschleiß des Genies“ durch äußere, soziale Bedingungen geprägt haben.

Joseph P. Strelka

Про те, як несприятливість зовнішніх обставин може цілковито або майже цілковито паралізувати автора й завадити природному й успішному розвитку, незважаючи на найпотужніший талант, свідчить приклад Альфреда Гонга [...] Надто глибоко поранений під час усіх попередніх втеч, надто жорстко притлумлений глухим і чужомовним оточенням, але насамперед недостатньо впевнений у своєму бодай ранньому успіхові та визнанні, цей – до своєї еміграції ще надто молодий, а тому зовсім невідомий автор – демонструє в даному разі один з тих феноменів, для яких деякі літературно-соціологічні оглядачі придумали поняття про «зношення генія» під впливом зовнішніх, соціальних умов.

Йозеф П. Штрелка

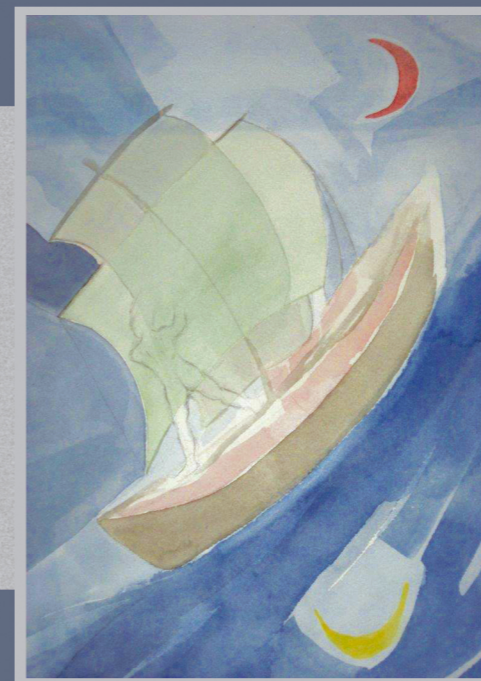

Verlagsgesellschaft „Книги – XXI“

ALFRED GONG

MANIFEST ALPHA

Gedichte

АЛЬФРЕД ГОНГ

МАНИФЕСТ АЛЬФА

Поезії

Меридіан серця

Gong hat Asche geschmeckt mit den Zähnen... Flucht und Gefangenschaft sind seine Motive, Drähte und Gitterstäbe die Embleme, die am häufigsten in seinen Gedichten auftauchen. Verklungen ist für ihn die Welt der Rose, geblieben ist die Sprache der Steine... Gongs Gedichte sind Lieder der Vergeblichkeit, die von der Ohnmacht des Menschen in unserer Zeit, aber auch von seiner Fähigkeit, sich die Welt in jedem Augenblick geistig neu zu erschaffen, zeugen.

Hans Sahl

Гонг відчуває смак попелу на зубах... Втеча й полонення є його мотивами, колючий дріт і пруття ґрат – його емблемами, які найчастіше зринають у його поезіях. Світ троянди відійшов для нього у минуле, залишилася мова каміння... Вірші Гонга – це пісні марноти, які свідчать про безсмілля людини нашого часу, але водночас і про її здатність щомиті знову духовно створювати собі світ.

Ганс Заль

Bibliothek der deutschsprachigen Literatur
Бібліотека німецькомовної літератури

Meridian series
Meridian des Herzens

ALFRED GONG

MANIFEST ALPHA

Gedichte

*Herausgegeben, ins Ukrainische übersetzt,
mit Nachwort und Glossar
von Petro Rychlo*

Czernowitz
Кныhy – XXI
2015

АЛЬФРЕД ГОНГ
МАНІФЕСТ АЛЬФА

Поезії

*Упорядкування, переклад з німецької,
післямова та глосарій
Петра Рихла*

Чернівці
Книги – XXI
2015

Альфред Гонг

Маніфест Альфа. Поезії / Упорядкування, переклад з німецької, післямова та глосарій Петра Рихла (нім. та укр. мовами). – Чернівці : Книги – XXI, 2015. – 256 с.

ISBN 978-617-614-100-6

Alfred Gong (1920-1981) war ein Czernowitzer Altersgenosse und Schulkamerad von Paul Celan. Sein lyrisches Werk zeichnet sich durch die Vielfalt existenzieller Problematik aus. Es behandelt Themen des Humanismus und der Barbarei, der Liebe und des Todes, des Umweltschutzes und der atomaren Bedrohung, der Sehnsucht nach einer besseren Welt und der Suche nach dem Sinn des Lebens. Mit beißender Ironie, scharfem Sarkasmus und unnachahmlicher Groteske geladen, experimental in Rhythmus und Form, brechen seine Gedichte gesellschaftliche, moralische und psychologische Tabus, kultivieren einen „niedrigen“ Stil, der Dialekt und Jargon nicht scheut, aber nicht selten auch Begriffe aus wissenschaftlichen Bereichen aufgreift. Die vorliegende Ausgabe ist der erste Versuch, einen repräsentativen Querschnitt des poetischen Werkes dieses ungewöhnlichen, in der Ukraine fast unbekanntes Dichters zu geben.

Альфред Гонг (1920-1981) був чернівецьким однолітком і шкільним товаришем Пауля Целана. Його лірична творчість відзначається багатством і розмаїттям екзистенційної проблематики. Вона піднімає теми гуманізму й варварства, кохання і смерті, захисту довкілля й атомної загрози, туги за кращим світом і пошуків сенсу буття. Наснажені кусючою іронією, гострим сарказмом і невідомим гротеском, експериментальні за ритмом і формою, його вірші розбивають суспільні, моральні й психологічні табу, культивують «низький» стиль, який не уникає діалектизмів і жаргонізмів, але нерідко вдається й до понять з наукових галузей. Дане видання є першою спробою дати репрезентативний зріз творчості цього неординарного, в Україні майже незнамого поета.

Видання здійснене за фінансової підтримки

Представництва Австрійської служби академічного обміну, м. Львів

oead

Представництво
у Львові

ÖSTERREICHISCHE KULTURVEREINIGUNG

австрійський культурний форум™

Перекладено за виданням: Alfred Gong. Gras und Omega. – Heidelberg: Lambert Schneider Verlag 1960; Alfred Gong. Manifest Alpha. – Wien: Bergland Verlag 1961. Alfred Gong. Gnadenfrist. – Baden bei Wien: Verlag G. Grasl 1980; Alfred Gong. Israels letzter Psalm Aachen: Rimbaud Verlag 1995.

В оформленні книги використано картину Гельги фон Льовеніх «Одіссей» до однойменного вірша Альфреда Гонга (акварель на французькому папері ручного виготовлення типу торшон, 31 x 23 см, 2015).

Bei der Ausstattung des Bandes wurde das Bild von Helga von Loewenich „Odysseus“ zu Alfred Gongs gleichnamigem Gedicht verwendet (Aquarell auf handgeschöpftem französischem Torchonpapier, 31 x 23 cm, 2015).

© Lambert Schneider Verlag 1960, © Bergland Verlag 1961, © Verlag G. Grasl 1980

© Rimbaud Verlag 1995

© Петро Рихло, упорядкування, переклад, післямова, глосарій, 2015.

© Видавництво «Книги – XXI», Чернівці, 2015

Inhalt

Зміст

Aus dem Gedichtband „Gras und Omega“ (1960)

З книги «Трава й омега» (1960)

Diese Lieder	10
<i>Ці пісні</i>	11
Mars	12
<i>Марс</i>	13
F. Garcia Lorca	14
<i>Ф. Гарсія Лорка</i>	15
Die Liebenden	18
<i>Закохані</i>	19
Im Raum von Odessa	20
<i>Поблизу Одеси</i>	21
Nokturne	22
<i>Ноктюрн</i>	23
Odysseus	24
<i>Одіссеї</i>	25
Erkenntnis	28
<i>Пізнання</i>	29
Der Ruf	30
<i>Заклик</i>	31
Ein Sommer	32
<i>Літо</i>	33
Nachher	36
<i>Опісля</i>	37
Zusammenbruch	38
<i>Катастрофа</i>	39
Pastorale '45	40
<i>Пастораль '45</i>	41
Waldgang	42
<i>Лісова прогулянка</i>	43
Rythia	44
<i>Піфія</i>	45
Perspektive	46
<i>Перспектива</i>	47
Die fliegende Arche	48
<i>Ширяючий ковчег</i>	49
Dies geschah	50
<i>Це трапилось</i>	51
Nänie der Großen Mutter	52
<i>Ненія Великої Матері</i>	53

Aus dem Gedichtband „Manifest Alpha“ (1961)

З книги «Маніфест Альфа» (1961)

Nativität	56
<i>Гороскоп</i>	57
Beim Kochen der Mamaliga	58
<i>За варінням мамалиги</i>	59
Die Steine gedenken	61
<i>Каміння ще пам'ятає</i>	62
Damals, als Pan Silvester	64
<i>Тоді, коли пан Сильвестр</i>	65
Vukowina	66
<i>Буковина</i>	67
Topographie	68
<i>Топографія</i>	69
Genealogie	72
<i>Генеалогія</i>	73
Mein Vater	74
<i>Мій батько</i>	75
Träume	76
<i>Марення</i>	77
Initiation	78
<i>Ініціація</i>	79
Trans	82
<i>Транс</i>	83
Almagest	86
<i>Альмагест</i>	87
Psalms 151	88
<i>Псалом 151</i>	89
Gebet	90
<i>Молитва</i>	91
Vigilie	92
<i>Вігілья</i>	93
November	94
<i>Листопад</i>	95
Beschwörung	96
<i>Заклинання</i>	97
Capriccio	98
<i>Capriccio</i>	99
Grünes Manifest	100
<i>Зелений маніфест</i>	101
So stirbt der Mensch	104
<i>Так вмирає людина</i>	105
Die Gerüche der Stadt	106
<i>Запахи міста</i>	107

Die Zunge der Stadt	108
<i>Язык міста</i>	109
Die Haut der Stadt	110
<i>Шкіра міста</i>	111

Aus dem Gedichtband „Gnadenfrist“ (1980)

З книги «Відрочений час» (1980)

Vor Nacht	116
<i>Перед настанням ночі</i>	117
Vorbedeutung	118
<i>Знамення</i>	119
Pastell	120
<i>Пастель</i>	121
Studium Generale	122
<i>Studium Generale</i>	123
In meiner Stadt	124
<i>В моєму місті</i>	125
Gejaid	126
<i>Полювання</i>	127
Bukarest, Juli '44	128
<i>Бухарест '44</i>	129
Wien, Silvester '46	130
<i>Відень, новорічний вечір '46</i>	131
Camp Lesum Blues	132
<i>Camp Lesum Blues</i>	133
Selbstbildnis aus einem Schaltjahr	134
<i>Автопортрет з високосного року</i>	135
New York 1970	136
<i>Нью-Йорк 1970</i>	137
Fassungen	138
<i>Варіанти</i>	139
Marginalien auf einem Winterblatt	140
<i>Маргіналії на зимовому листку</i>	141
Folie à deux	142
<i>Folie à deux</i>	143
Soltiz	144
<i>Сонцестояння</i>	145
Gnadenfrist	146
<i>Відрочений час</i>	147
Versagen	148
<i>Зречення</i>	149
Erbe	150
<i>Спадок</i>	151
Voedromion	152
<i>Боедроміон</i>	153

Ananke	154
<i>Ананке</i>	155
Nachhall	156
<i>Відлуння</i>	157
Robinson	158
<i>Робінзон</i>	159
Limbus	160
<i>Лімб</i>	161
Hamartie	162
<i>Гамартія</i>	163
Aufgabe	164
<i>Завдання</i>	165
Ins Schneefeld	166
<i>В засніжене поле</i>	167
Inkantationen	168
<i>Чаклування</i>	169
Nachbilanz	170
<i>Баланс</i>	171
Verdämmerung	172
<i>Присмерк</i>	173
Aus dem Gedichtband „Israels letzter Psalm“ (1995)	
<i>З книги «Останній псалом Ізраїля» (1995)</i>	
Gedenkblatt	176
<i>Листок пам'яті</i>	177
Kinderlied über'n „Jud“	178
<i>Дитяча пісенька про «юдея»</i>	179
Israels letzter Psalm	180
<i>Останній псалом Ізраїля</i>	181
Die Legende vom Nimmersatt	182
<i>Легенда про ненаситність</i>	183
USA	186
<i>США</i>	187
Manhattan spiritual	188
<i>Manhattan spiritual</i>	189
Harlem-Improvisation	192
<i>Гарлемська імпровізація</i>	193
Requiem für Albert Einstein	194
<i>Реквієм Альбертові Ейнштейну</i>	195
Bilanz	196
<i>Підсумок</i>	197
Nachwort	201
<i>Післямова</i>	221
<i>Глосарій</i>	239

Aus dem Gedichtband „Gras und Omega“
(1960)

З книги «Трава й омега»
(1960)

Diese Lieder

sind nicht für den Nachmittag einsamer Frauen bestimmt,
auf Terrassen gelesen zu werden,
zwischen Tee und Theater.
(O Lieder von einst, voll Wehmut und Süße,
in Seide gebunden, mit goldenem Schnitt,
vom Sonnenuntergang einer untergehenden Welt
als Spiegel verwendet)

Seht, seht endlich doch ein:
die Welt, jene Welt der Rose ist für immer versunken.
Singen darf heute nur der, der Asche geschmeckt mit den Zähnen,
deuten darf heute nur der, der die Kerben auf Kreuzen gelesen,
die Kratze auf Mauern ergründet,
die Keilschrift der Knochen im Sand.

Weil diese Lieder anders wissen von Liebe und Himmel,
werden sie nicht gesungen von Freunden beim Wein
und unbekannt bleiben den nächtlichen Gärten.
Weil diese Lieder nicht werben um eure Gunst,
wird kaum eine Fahne sie je zum Werben missbrauchen.

Versunken ist jene Welt der Rose,
der Träne, der Träume,
für immer versunken.
Der Himmel blieb blau,
doch unten ist Nacht mit wachenden Zähnen,
Zähne, die sehen, die riechen, die hören,
Zähne, die singen und euch verkünden:
Die Zeit der schärferen Zähne bricht an!

... Und dann:
Wenn unsere Zähne klamm wie Muscheln in der Ebbe liegen,
werden die Söhne aufstehn und verkünden
Die Zeit der Kalten Bruderliebe.

Ці пісні

не призначені для пообіднього відпочинку самотніх жінок,
щоб читати їх на терасах,
між чаєм і відвідинами театру.
(О пісні минулих часів, сповнені смутку і втіхи,
загорнуті в шовк, з золотим обрізом,
що перед присмерком потемнілого світу
правили нам за люстерка)

Погляньте, погляньте ж нарешті:
той світ, світ троянди, він закотився назавжди.
Нині співати сміє лиш той, хто відчуває смак попелу на зубах,
тлумачити нині сміє лиш той, хто читав зарубини на хрестах,
хто збагнув нашкрябані знаки на мурах,
клинопис кісток у піску.

Позаяк ці пісні по-іншому мовлять про кохання і небо,
то вони не співаються друзями за бокалом вина,
так само незнані вони для туги вечірніх садів,
Позаяк ці пісні не прагнуть вашої милості,
то жоден прапор не зловживатиме ними для власної цілі.

Давно затонув світ троянди,
світ сліз, світ марень,
затонув назавжди.
Небо залишилося синім,
однак внизу владарює ніч з недремними завше зубами,
зубами, що бачать, що мають дар нюху, що чують,
зубами, що здатні співати або звістувати:
Надходить доба гостріших зубів!

...А відтак:

Коли наші зуби лежатимуть, наче мушлі під час відпливу,
піднімуться наші сини й оголосять
епоху, в якій запанує Холодна Братня любов.

Mars

September – schrieben die Buchen.
Im Park abecete der Lehrer,
als plötzlich auftrat der Fremde
klirrend.

Weil der Lehrer erleichte,
johlten die Kinder.

Mars ging durch die Stadt
und multiplizierte die Fahnen
und nahm den Trinkspruch entgegen.
(Besonders gefiel ihm das Wörtchen „gerecht“)
Ein Frisör stutzte ihn unentgeltlich,
unentgeltlich beschlug ihn ein Schmied.

Mars nahm im Rathaus Quartier:
er schwärmte für Türme
und schätzte Karteien besonders.
Er sammelte Lumpen- und Alteisensammler
und schlug sie zum Ritter und Rat.
In der Falte seines Rockes verborgen,
harrte der Heuschreck.

Strengste Verdunklung – befahl er
und knirschte den Mont an,
als jener seinen Befehl
ab und zu befolgte.

Марс*

Вересень – написали буки.
У парку вчитель декламував абетку,
коли це раптом з'явивсь чужинець
дзвенячи шпорами.
Позаяк учитель поблід,
то діти заверещали.

Марс проходився містом,
помножуючи знамена
і приймаючи тости.
(Особливо сподобалося йому слівце «справедливий»)
Один перукар безкоштовно підстриг його,
коваль підкував його безкоштовно.

Марс оселився в ратуші:
він марив вежами
й понад усе цінував картотеки.
Відтак запросив лахмітників і збирачів ломаччя
й підніс їх до сану лицарів, радників.
У складках його плаща
ховалась цикада.

Найстрогіше затемнення – наказав він
і скрипів зубами на місяць,
коли той тільки час до часу
дотримувався наказу.

F. Garcia Lorca

Sie fanden ihn bei einer Kerze lesend.
Sie banden ihn
und stießen ihn in ihren Wagen.
Granadas Mond verfolgte sie,
Granadas Mond war Zeuge.

Warum schweigt ihr, Gitarren?
Schärfer als Schwerter
zerreiße euer Wimmern
die Nacht!

Die ersten Hahnenschreie und die letzten
Nachtigallen...
Sie hielten vor der Schlucht und leerten
eine Flasche – er schaufelte
sein eigenes Grab derweilen.

Granadas Mond ist Zeuge!

Blitzt einmal auf noch:
wie Malaga zwei Augen –
und einmal noch: Gewitter deines Hufes,
Stier, im Zwinger lechzend...

Der Himmel wurde lichter. Eine Quelle
erwachte jäh.
Die Mörder rauchten stumm. Felszinnen
zeigten ihre alten Zähne.
Die Turmuhr von Viznar sprach Vier
zum letzten Mal.

Ф. Гарсія Лорка*

Вони знайшли його за читанням при свічці.
Вони зв'язали його
і заштовхали в своє авто.
Місяць Гранади біг за ними,
місяць Гранади був свідком.

Чому ви замовкли, гітари?
Гостріш від мечів
розриває ваше ридання
цю ніч!

Перші півнячі крики й останні
пісні солов'їні...
Вони зупинилися перед урвищем і спорожнили
пляшку – він тим часом
копав для себе могилу.

Місяць Гранади був свідком!

Зблиснить ще раз:
як Малага*, двійко очей –
і ще раз: гроза твого копита,
буйволе, що змагаєш у клітці від спраги...

Небо стало світлішим. Раптом
прокинулось джерело.
Вбивці безмовно курили. Скелясті зубці
показали свої щербаті зуби.
Годинник на вежі Візнара* востаннє
пробив четверту.

Tränentraube
Fächergeflüster
Rose, die nie erlischt
O Schmied der Sterne!

Sie zielten (wie auf einem Bild von Goya).
Er fiel ins Grab.
Und einer spie darauf:
„Wie steht's um Deine Ewigkeit,
Kadaver Lorca?“

Der Witwenmond bleibt Zeuge.

Гроно сліз
шепіт вахляра
троянда, яка вже ніколи не згасне
О ковалю зірок!

Вони прицілились (як на картині Гойї*).
Він упав у могилу.
І один з них плюнув туди:
«Як справи з твоєю вічністю,
трупе Лорка?»

Вдовиний місяць залишиться свідком.

Die Liebenden

Die liebenden haben heut keine Balkone,
kein Stern webt Träume in die Gardinen,
kein Bett ist ihr Eigen. Sie liegen umschlungen,
erwartend den Tod auf glänzenden Schienen.

Sie liegen und frösteln. Die Lider geschlossen.
Um seinen Hals ihre magere Rechte.
(Einst schien uns der Mond auf das duftende Kissen...)
Leb wohl, fremde Mutter, Erde du schlechte!

Sie lauschen den Hymnen der Frösche und Grillen,
enorm ertönend im Sternenregen
dem Einen – Unsichtbaren und Blinden.
Sie liegen umschlungen und schweigen verlegen.

Wir hören das Nahen des rollenden Todes.
Sie liegen da, geschlossen die Lider,
und fühlen als Letztes die Leere des Hungers,
durchflutet vom Duft träumender Flieder.

Закохані

Закохані нині не мають балконів,
і зірка не тче їхні мрії в гардини,
немає в них ложа. Чекаючи скону,
лежать вони тихо на рейках до днини.

Лежать там і мерзнуть, заплющивши очі.
Вона обіймає його за рамена.
(Там місяць не сяє на ясик щоночі...)
Прощай, чужа матінко, земле нужденна!

Під жаб і цикад хоровод незборимий,
що гімнами славить в ряснім зорепаді
Того, хто Єдиний – сліпий і незримий,
лежать вони мовчки, вже й небу не раді.

Ми чуємо кроки наближення смерті.
Зімкнувши повіки, лежать вони вбого.
Останнє – це голоду муки нестерпні,
просякнуті духом бузку запашного.

Im Raum von Odessa

Es spielte die Glut auf deinem Hemd
und zuckte um deinen Mund:
„Kein Wanderer ist's, es ist nur der Wind,
„der Wolfswind, der Vagabund – –

„Wie sagt man ‚Liebe‘ in deinem Land?
und wie sagt man ‚Samowar‘?“
Dein Mund, er schmeckte wie warmes Brot,
und ich atmete durch dein Haar.

„Leg dein Ohr auf mein Herz, so ist es recht,
lass uns schlafen Hand in Hand“ – –
Schließ deine Augen und vergiss
die Mutter im Vaterland.

Öffne die Augen und vergiss
den Abschied von Edeltraud – –
Galina, wo liegt jetzt dein Bräutigam?
Und wem gehört meine Braut?

Galina, unser Stern ist verdammt,
ein Schneeball, ziellos und blind.
Nur du und ich, wir blieben zurück
in dieser Arche im Wind.

Поблизу Одеси

Спека текла по сорочці твоїй
і по твоєму лиці.

«Це не мандрівець, лиш вітровій,
що збився на манівці – –

«Як зветься ,кохання' в твоїй землі?
Як зветься в ній ,самовар'?»
Уста твої пахли, як свіжий хліб,
я вдихав твоїх кучерів чар.

«Поклади своє вухо на серце моє,
ми заснемо, немов у раю» – –
Зімкни свої очі й забудь, що десь є
матінка в ріднім краю.

Розплющ свої очі й забудь назавжди
з Едельтрауд прощання сумне – –
Галино, де зараз лежить твій жених,
і чи жде наречена мене?

Галино, нещасна у нас зоря,
що кидає нас в темний рів.
Удвох ми zostались – лиш ти і я
в цьому ковчезі вітрів.

Nokturne

? Wer hat bei dir angeklopft
letzte Nacht
dreimal mit zagendem Finger –
und du hast nicht aufgetan.

War es dein toter Vater?
dein fliehender Bruder?
einer ohne Name und Bleibe?
dem du zu öffnen nicht wagtest.

Wie sollst du es wissen?:
aufgetan hast du nicht.
Aus Angst. Aus Vorsicht.
Aus Trägheit vielleicht.

War es nur der Regen?
Der Wind? Dein himmlisches Kind?
Oder ein Traum deines Ohrs? –
dreimal mit zitternder Hand.

Nicht aufgetan hast du
letzte Nacht.
Wird einer dir auf tun
wenn du anklopfen wirst
in einer der kommenden Nächten?

Ноктюрн

? Хто постукав минулої ночі
у твої двері
тричі несміливим пальцем –
а ти не відкрив йому.

Був це твій мертвий батько?
твій втеклий брат?
чи хтось безіменний?
якому ти не наважився відчинити.

Звідки ти можеш це знати?:
ти ж не відкрив йому.
Зі страху. З обережності.
Можливо, з лінощів.

Чи, може, це був тільки дощ?
Чи вітер? Твоє небесне дитя?
Чи марення твого вуха? –
тричі тремтячими пальцями.

Ти не відкрив свої двері
минулої ночі.
Чи відчинять тобі,
коли ти постукаєш
наступної ночі?

Odysseus

Gras wird dein Bett sein, Regen werden dich waschen.
Zähl nicht die Tage, der Wind wird dich Jahre noch tragen.
Er ist dein Los: Wind im Blut und Wind in den Taschen...
Dein Auge wird fragen das Südkreuz und suchen den Wagen.

Dein Herd liegt in Asche. Die Götter des Heimes, die guten,
wurden verscheucht von den Stürmen. Du kannst sie nicht finden.
Die Söhne?: die einen liebten das Schwert und mussten verbluten,
die andern, gleich dir, gehören den launischen Winden.

Bleib kühl in der Fremde, vergiss die Landschaft von heute.
Hast du noch Geld, vertu es bei Würfel und Tänzen.
Brich auf am Morgen, vergiss was dich gestern noch freute,
Straßen warten auf dich und Brücken und Grenzen...

Gras geht ein ohne Wurzeln – der Mensch, der braucht keine.
Siehe, du lebst, nur weil du geschickt im Betteln und Stehlen.
Beneide den Vogel: er fliegt. Dir aber wuchsen nur Beine.
Kein Fisch braucht ein Segel – du musst im Staube dich quälen.

*

Jahrzehnte verwelken. Du wirst die Zeitung erwarten,
und wenn sie mal kommt, Frieden bringt sie dir keinen.
Du lässt dir die Zukunft vorlesen und Lügen aus Karten,
und steht drin von Heimat, so wird's dir zum Lachen und Weinen.

Tragen wird dich der Wind und deine Spuren verwehen.
Rast wird dir kurz nur gewährt an den Tischen, den fremden.
Manchmal wird ein Bettler, einst König, neben dir gehen:
nach Flöhen werdet ihr jagen in euren Hemden.

Одіссей*

Трава буде ложем твоїм, тебе пратимуть зливи студені.
Днів не лічи, буде вітер роками тебе безпощадно гнати
Він – твоя доля: вітер в крові й вітер в порожніх кишенях...
За Південним Хрестом і за Возом буде око твоє пильнувати.

Твій дім у руїнах. Боги, домашні пенати,
розвіяні бурями, що шаленіли з нестями.
Сини?: одні оголили меча, щоби кров'ю стікати,
інші, подібно до тебе, з норовливими зникли вітрами.

Холодним лишайсь в чужині, забудь ці безмежні простори.
Маєш ще гроші? Потрать їх на ігрища й на перегони.
Вийди вранці й забудь, що тебе тішило вчора.
Дороги чекають на тебе, мости і кордони...

Засихає трава без коріння – людині воно ні до чого.
Ти ж бо живеш лиш тому, що вдаєш жебрака і сірому.
Птахові заздри: він здатен літати. В тебе ж є тільки ноги.
Для риби вітрила зайві – ти ж мучишся в праху земному.

Літа промайнуть. Ти чекатимеш свіжих новин із газети,
та коли вона прийде, то мир у душі не настане.
Ти майбутнє своє прочитаєш у картах або у кометах,
а якщо там згадують вітчизну – засмієшся й заплачеш неждано.

Гнатиме вітер тебе і сліди замітатиме порох.
Твій спочинок триватиме мить – у чужім підворітті.
Часом до тебе пристане жебрак, який королем був учора,
і ви будете разом шукати бліх у вашім лахмітті.

Oft wirst du hilflos bestaunen die leuchtenden Scheiben
und lauschen wirst du dem festlichen Lied der Barbaren.
träume Vergangenes. Bis dich die Wächter vertreiben.
Wind ist dein Los: Wind im Herz und Wind in den Haaren.

Später am Feuer wirst du den Fremden berichten
von deinen Taten. Laut wird man dich loben, doch denken:
„Schön kann er lügen, der Greis“... Für deine Geschichten
wird man dich mit rostigen Münzen beschenken.

*

Endlich ein Schiff! Dein Herz wird am Maste frohlocken:
„Heimkehr ist mir erlaubt, ihr Götter, ihr guten!“
Sand hebt der Wind und trägt den Himmel voll Glocken,
goldmüde Kuppeln verglühen im Spiegel der Fluten.

Möwen spielen im Mond und sammeln vergessene Lieder,
die du als Jüngling gesungen unter goldenen Fahnen...
O Nächte aus Wein und aus Honig... Und wieder
wird deine Hand lieblosen die Sterne der Ahnen.

Endlich am Ziel. Du hinkst durch veränderte Gassen,
Hunde bellen dich an, und die Kinder weichen dir aus.
Keiner, der dich erkennt. Du kannst es nicht fassen:
betrunkene Gäste und Dirnen feiern bei dir zu Haus.

Erkennen musst du: man kann den Faden nicht knoten.
Niemand braucht dich und keiner rief dich zurück.
Vergessen bist du wie all die anderen Toten...
Ein neues, hartes Geschlecht verkündet lärmend sein Glück.

Часто ти будеш дивитись на світло віконечок гоже
й слухати варварів співи, сидючи у самотині,
марити давнім минулим, покіль не прогнала сторожа.
Вітер – це доля твоя: вітер в серці й вітер в чуприні.

Згодом ти будеш чужинцям при вогнищі оповідати
дивні пригоди свої. Чудуватиме це їх немало.
«Добре бреше старий» – говоритимуть поміж собою, і плату
в кілька іржавих монет тобі кинуть недбало.

Та ось корабель! Твоє серце злітає на щоглу солону.
«У рідні краї мене знов повертають нарешті боже!»
Вітер здіймається в небо високе, що сповнене дзвону,
Злотом ряхтять куполи в дзеркалі хвиль лазурових.

Меви під місяцем в'ються, збирають пісні призабуті,
що юнаком ти співав під багряними стягами борів.
О ночі захмелені з меду й вина... Ти знов на розпутті,
й пестить долоня твоя одвічні предківські зорі.

І врешті мета. Ти снуєш по кварталах нужденних,
гавкають пси тобі вслід, дітлахи верещать незнайомі.
Ти незнаний нікому. І для тебе це незбагненно.
Женихи знахабнілі й повії веселяться в твоєму домі.

Пора осягнути: цю нитку не можна уже зав'язати.
Ніхто не окликне, не промовить наймення твоє.
Ти забутий, як інші мерці, як сон чуднуватий...
Інше, черстве покоління до битви за щастя стає.

Erkenntnis

Als es auf die Stadt,
auf die Stadt der hundert Kirchen,
Feuer und Schwefel regnete:
verkohlte der Heiland aus Holz
zerrann der Heiland aus Wachs
schmolz der Heiland aus Gold
zerbrach der Heiland aus Stein.

Und als es still wurde,
still in der Stadt der tausend Ruinen,
meinte einer:
So bleibt uns nur eins:
Ihn diesmal formen
aus Asche
aus Schwefel
aus Tränen
aus Herz und Herz und Herz.

Пізнання

Коли на місто,
на місто сотень церков,
почав падати дощ із вогню і сірки:
обвуглився дерев'яний Месія
розтікся восковий Месія
розплавився золотий Месія
розбився кам'яний Месія.

І коли все стихло,
стихло у місті сотень руїн,
хтось промовив:
тепер нам лишається тільки одне:
на цей раз змайструвати його
з попелу,
з сірки,
зі сліз
і з серця, серця, серця.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ